

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Jókai-utca 10.
Kiadója: Szammer Imre könyvnyomdája.

Gavallér politika.

Az okosabb enged. Ezt az általános érvényű elvet vitte a kvóta tárgyalások utvesztőjébe a magyar bizottság, midőn letért eredeti álláspontjáról és az engedékenység terére lépett. Ez volt az ultima ratio, mely még oknak elfogadható, melyel még megokolható a magyar kvóta-bizottság ama brillans galanteriája, hogy napvilágn l fényesebben és világosabban bebizonyított szegénysége mellett, gavallérhoz illő módon utolsó petájkát is kivágta.

Hogy a kvóta megállapításánál mi huzzuk a rövidebb, illetőleg a nagyobb számot, az előre látható volt; hisz a tárgyalások folyamán: ég a legvérmesebbek sem gondoltak arra, hogy lajtantuli szomszédaink vállaira rakják a kvóta emelés új százalékait: szó csupán arról esett, hogy mi fizetünk; a kérdés gordiusi csomója pedig az volt, hogy mennyivel fizetünk többet? E kvóta emelés ellen magyar részről pontos és a legapróbb részletekig kiterjedő számításokat tettek, amelyekből az tűnik ki, hogy bármily alapot vegyünk is a kvóta megállapításánál, Magyarország nemcsak hogy nem fizethet többet az eddigi aránynál, de sőt az igazság és méltányosság szempontjából tekintve a dolgot, a két állam között eddig fenállott kvótát is le kellene szállítani, mint olyant, mely ránk nézve súlyos teherrel jár s annak viselése semmiképp sem oldható meg.

E ténnyel szemben, mely a kvótákon nyugszik, mely kétségbe nem vonható, Tisza Kálmán a kvóta deputáció elnöke, soha meg nem fejtett okból a galanteria politikáját bizonyos ajándékot nem fogadunk el az osztrákoktól — mintegy a nemzeti büszkeséget toltá előtérbe ott, hol a terhek alatt különben is görnyedő nemzet verektekeről van szó: belemert a magyar részre eső kvóta számainak kikerekítésébe.

Tisza Kálmán eme galanteriájával szemben mi a valóság? Horánszky Nándor alapos tanulmányában a kvótáról, elvitatlanul és a legmeggyőzőbben bizonyította be, hogy igenis mi adtunk eddig is ajándékot Ausztriának, nemhogy arról lenne szó, hogy mi fogadunk el ajándékot tőle. Három évtizeden keresztül túlmagas kvótával járultunk a közös kiadások fedezéséhez, melynek alapja nem az igazságban, nem a nemzet teherviselési képességében gyökereszik, hanem pusztán a magyarnak gavallér politikájában.

Horánszky azóta belépett a szabadelvű pártba, annak egyik oszlopos tagja és ime mégis azt látjuk, hogy daczára exponált állásfoglalásának a kvóta emelést illetőleg, mégis a magyar bizottság egyhangulag ajánlotta meg az osztrák szomszédunk a jelentékenyen magasabb kvótát. Mivel okolható meg kvóta bizottságunk ezen eljárása, midőn mindenki tisztában van avval, hogy nagy megerőltetés nélkül

többet nem fizethetünk? Csupán a magyar kvóta bizottság gavallérságával, mely helyén nem való bölkeziséget mutat a szomszéd iránt akkor is, midőn idehaza a legnagyobb szükség volna a csupán gavallérságból odavetett milliókra.

Mert mit jelent ránk nézve a magyar kvóta bizottság által oly nagylelkűleg megajánlott kvóta emelés? Öt-hat millió újabb kiadást, újabb terhet, melynek ellenében mi kárpótlást sem kapunk, mintha bizony nekünk mi szükségünk sem volna ama milliókra. Idehaza küzdünk a szegénységgel, lépten-nyomon legvitalisabb érdekeink szenvednek a pénzihiány miatt, de az osztrák szomszédunkkal szemben gavallér módon járunk el. Odaát a köztisztviselők újonnan megszavazott fizetésemelésükkel oly helyzetbe jutottak, mely valóban irigylésre méltó, míg nálunk jóformán kenyérre is alig jut. És ha meggondoljuk, hogy a szomszédunk bőséget és jólétet szerzünk a mi pénzihiányunk, ugy egy cseppet sem helyeselhetjük a kvóta tárgyalások folyamán magyar részről mutatott gavallér politikát.

A tárgyalások még így sem vezettek eredményre. Hajtótörést szenvedett a gavallér politika a szomszéd telhetetlenségén, mely nem ismer határt, mely nem elégit-hető ki öt-hat millióval. Neki többre van szüksége; neki mind kellene. A magyar kvóta bizottság földalta álláspontját és az engedékenység terére lépett csupán azért, hogy a kvóta kérdését, ezt a chimérát

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Kényes megbízatás.

Történeti epizód Szt. Ilona szigetén.

Irta: Holzer F. Frigyes.
(Folytatás.)

Welle gépiesen dugta zsebébe a csomagot. Tíz nap mulva már Stürmer báróval együtt a nyílt tengeren vitorláztak.

Szárzaföld! Szárzaföld! A hullámokból egy sötét alakatlan sziklatömeg emelkedik ki, mennél közelebb érnek annál élesebben látszanak a körvonalak, bazalt sziklák, ezerszeresen megszagatva mély szakadékokkal és sziklafokokkal: így emelkedik az utazó szemei előtt Szt. Ilona szigete. Tehát itt van a fogoly császár börtöne, a tenger hullámai mormolva nyaldossák körül; könnyű ködleppe fedí még a sziklákat, a nap mindinkább emelkedik az ég pereremén és bevilágítja a partot. Egymásután apró, fehér pontok tűnnek föl: a sáncok és az őrházak. Alig került a hajó a láthatárra, máris dörögtek az ágyuk. Nem üdvözlés volt, csak figyelmeztetés. A hajónak nem volt szabad a sziget felé közelednie mindaddig, míg Hudson Lowe hivatalnokai a földéletzen meg nem jelentek. Csak azután kötött ki a hajó, csakhamar aztán élénk sürgés-forgás vette kezdetét a kikötőben. A csónakok és bárkák ide-oda futkostak. Stürmer báró maga köré gyűjtötte embereit és beszédet intézett hozzájuk: — Uraim — mondá — ámbár fülöslegesnek látszik, hogy

önöket figyelmeztessem, mivel megvagyok győződve, hogy nincs önök közt senki, a kinél bármily gyanús dolog volna; mindazáltal önök tudnak róla, hogy az angol hatóságok mily lelkiismeretességgel töltik be hivatalukat és ezért nem veszik rossz néven szavaimat, melyeket önökhez intéztem. Fölszólitok a saját érdekében mindenkit, a kikél bármily csekélység volna, a mi Franciaországra, vagy a fogoly császárra tartoznék, dobják ki a tengerbe, vagy adják nekem át, legyen az akár térkép, vagy akár egy hitvány kép. Sokkal érzékenyebb büntetés fogja sújtani azt, a kit ilyesmin rajtakapnánk, semmint gondolná.

Természetes, hogy senki sem jelentkezett. Welle érezte, hogy a vér sebesebben lüktet ereiben. Néhány pillanatig küzdött magával, hogy átadja-e a rábizott csomagot a bárónak. Kezét dobogó szívére nyomta s úgy érezte, mintha megmozdult volna ott valami, pedig csak a csomag boritéka zörgött. A hivatalnokok megjelentek a hajón, de nem találtak semmit, a mi bennük gyanút kelthetett volna. Csak a félnék Welle remegett fölton és csupán akkor lélekzett nyugodtan föl, mikor már a szigetre tette lábát.

Hudson Lowe hivatala valóban oly rettenetes volt, mint a hire. Nemcsak a súlyos felelősség nehezedett rája, hanem a fél világ gyűlölete is kinozta, mert Napoleon fogságának szent Ilona szigetén egészen más hatása volt, mint azt ellenfelei elképzeltek. Martyrt csináltak belőle, szerencsétlensége mindent elfeledtetett, a mit valaha egyeseknek tett, csak a nagy ember maradt meg belőle, kinek a szent Ilonán eltöltött fogság valóságos nimbuszt köl-

csönzött. Mivel pedig csak Hudson Lowe volt a megsemmisítő, neki kellett elviselni a megszállhatatlan, igazságos és igazságtalan szemrehányást. Nem volt neki elég az a bántalom a melylyel az izgatott fogoly és annak környezete elhalmozta, a mellett örökös nyugtalanság kinozta, a mely valóságos fixa ideája lett, hogy a fogoly valamiképpen megszökik. Sokszor éjjel kiugrik ágyából; álmódott, azt álmódta hogy hajó érkezett a szigetre s a foglyot magával vitte. Máskor meg léghajóról álmódott, a mely a császárt magával vitte Olyankor aztán lázas sietséggel öltözött, hogy minél előbb meggyőződjék róla, vajjon börtönében van-e még a fogoly s az ilyen álmok voltak aztán okai annak, hogy szent Ilona szigetének hátsó része csupa védművekkel van tele. Hirtelen, sokszor váratlanul rontott be a császár szalonjába, a nélkül, hogy előbb bejelentette volna magát; ő maga figyelt meg mindent, még a legáttalantabbnak látszó dolgokat is, a leveleket és a csomagokat is ő maga vizsgálta át.

A fogoly császár környezetét mód nélkül keserítették a kötelességteljesítésnek ezen egész a nevelésig vitt módjai. A panaszkodnak nem volt se vége, se hossza, sokszor szenvedélyesen megtámadták, sőt napirenden volt, hogy Lowe urat párbajra hitták ki, a sziget egész kis országának tetszett, melyet a fogoly császár védelmez. Az természetes, hogy a francziák mindent sötétebb színben láttak, mint e valóságban volt, de az is igaz, hogy Lowe tapintatlan föllépése mindig rosszabb színben tűntetett föl mindent, mint a hogyan ő azt akarta. A császárt leginkább az bosszantotta, hogy

eltávolítsa. Elment a méltányosság legszélsőbb határáig, hogy végre valahára, ha mindjárt áldozatok árán, de szilárd pénzügyi helyzetet teremtsen, mert e bizonytalanság jóval rosszabb és az ország érdekében nézve sokkal kártékonyabb, mint az önként elvállalt és a számokban kifejtett teher. A magyar kvóta bizottság minden igyekezete meghiúsult, a tárgyalások semmi eredményre sem vezettek, s így a kvóta kérdése damokles kardként tovább is ott függ a nemzet felett. E tényt mérlegelve ama meggyőződésre kell jutnunk, hogy osztrák részről az egész kvóta tárgyalás nem is vétetett komolyan, mert hisz az osztrák parlament úgy sem szavaz meg semmit, s így, ha bizonyos megállapodásra jutottak volna is, e megállapodások eredményei a parlament által mindig meghíttattak volna. A czél osztrák részről az volt, hogy lehetetlenné téve minden méltányos kiegyezést, a kvóta kérdését ismét a királyi döntés elé vigyék. E czél elérése, s részben nálunk is nagy parlamenti vitáknak vették elejét, ami sokat megmagyaráz ugyan, de kevés vigasztalást nyújt, mert most már kétségtelen, hogy többet fogunk fizetni kvóta címén.

UJDONSÁGOK.

Emlékezés Erzsébetre.

Istenben megdicsőült királynéknak nevenapját melyet immár nemzeti gyásznapra avattak a magyar nemzet kegyelele, megható módon ünnepelték meg az összes székesfejérvári tanítványok. Ifjak és leányok mondtak imát, sirtak el könyveiket azért a mártír asszonyért, a kinek emlékezetéhez annyi gyötrelem és annyi szeretet fűződik. Akit életében és halálában is lehetett költők éneke kísért s a kiért öltött gyászából a mi szívünk soha ki nem vetkezik.

Az iskolákban rendezett gyásznapok közt kétségtelenül legimpozánsabb volt az, melyet a

közte és fia közt minden érintkezést megszakítottak. Csak a legkritikább esetekben kapott egy-egy levelet fiától, a római királytól, mint a gyermeki figyelem megnyilatkozását, de ezt is csak akkor kapta kézhez, ha Hudson Lowe ur az utolsó betűig figyelmesen átolvasta. Napoleon ebben mindig bizonyos foku meggyalázást látott. Gyengéden szerette fiát. Még Élbá szigetéről volt neki egy arcképe, a mely mindig ágya fölött függött s a császár sokszor órákhosszat elnézte azt a képet. Valahányszor sétájából hazaérkezett, mindig hozott magával virágokat, melylyel fiának képét ékesítette föl.

Úgy látszott, hogy a hatalmak megegyezése folytán talán enyhébb elbirálásban fog Napoleon részesülni, de csakhamar kitetszett, hogy a megbízottak otléte csak súlyosította a helyzetet.

Egy nap a császár környezetével együtt az asztalnál ült. Egész nap diktált. A nagy térképekről, melyeket maga elé terített, hadjáratának egész történetét leírta. Kezébe palczikával mutatta előrenyomuló seregeinek az útját, lelke előtt látta elvonulni a fény és dicsőség napjait, a mikor a legbátrabb seregek hallgatták vezénylő szavát.

Ilyen napokon, mikor életének egy-egy fejezetét írta le, mindig jókedvű szokott lenni. Rózsafaasztalához ült a nagy karosszékbe s aztán diktált. Montolon, Gourmand, Marchand, a komornik és Las Casas irtak. A munka után az ebéd következett. A császár rendszeren polgári ruhát viselt, a történelmi nevezetességű háromszögletű kalap helyett rendszeren gömbölyű karimáját hordott. Mikor szt. Ilona szigetére érkezett, egy ideig a Balkombeo családnál lakott, a kik, legalább külsőleg, ragaszkodtak hozzá,

függymnásium, disztermében nagy és előkelő közönség hallgatott végig tegnap délelőtt. A cziástercsiták templomában történt gyászmiséről ide vonult az ifjuság tanárainak vezetésével pont 10 órakor kezdődött az ünnepély a következő program szerint.

Erzsébet királyné halálára. Énekelte a főgymn. énekkara. **Emlékezés Erzsébet király asszonyunkra.** Tartotta: Török K. főgymn. tanár. **Erzsébet napján.** Irta: Mészáros Armand, cziiszt. r. áldozópap. Szavalta: Tomán F. VI. o. t. Chopin op. 15. **Nocturne.** Zongorán előadta: Kolb F., VIII. o. t. **Csipurulombok Nagyasszonyunk ravalára.** Irta: Lampérth G. Szavalta: Hankó E., VII. o. t. **A gödöllői erdő.** Irta: Pósa L. Szavalta: Mezey L., o. t. **Országos gyásznapon.** Énekelte a főgymn. énekkara. **Kevelári búcsú.** Melodráma. Szavalta: Kárf J., VIII., Zongorán kísérte: **Dubovszky E. VI. o. t. Éji látogatás.** Irta: Radó A. Szavalta: **Szirkovits J. VIII. o. t. A kapuczinusok templomában.** Irta: Abrányi E. Szavalta: **Strauss A. VIII. o. t. Ballade.** Gade. Hegedű solo. Előadta: **Szűts A. VIII. o. t. Magyar Királyhymnus.** Énekelte a főgymn. énekkara.

A főcélliskola gyásznapja e hó 18-án szombaton délelőtt folyt le a következő rendben.

Hymnus. Énekelte az ifjusági énekkar. **Megnyitó és emlékbeszéd.** Tartotta: az **Igazgató. Erzsébet.** Sajó Sándortól. Szavalta: **Brust Jenő III. o. t. Erzsébet.** Martha Miklóstól. Szavalta: **Lustig Ödön III. o. t. Bihari Gyászadal.** Czimbalmón előadta: **Klein Pál I. o. t. Éji látogatás.** Radó Antaltól. Szavalta: **Steiner Ernő III. o. t. Gödöllői erdő.** Pósa Lajostól. Szavalta: gróf **Festetics B. II. o. t. A Kapuczinusok templomában.** Melodráma. Abrányi Emiltől. Zongora kísérettel szavalta: **Bédey Zoltán III. o. t. A királyné álma.** Pósa Lajostól. Szavalta: **Langhmár I. II. o. t. Nazareth.** Gounodtól. Előadja zongorakísérettel hegedűn **Schmidegg B. I. o. t. és Vatho Andor I. o. t. Nagyasszonyunk halva.** Torkos Lászlótól. Szavalta: **Reitmann Jenő III. o. t. Szózat.** Énekelte az ifjusági énekkar.

A kereskedelmi akadémia vasárnap d. e. 10¹/₂ órakor tartotta iskolai gyásznapját, melyen a tanári karon kívül a női kereskedelmi tanfolyam hallgatói is részt vettek. A Hymnus elhangzása után dr. **Faludi Miksa** igazgató emlékezett meg ismert ékezősülésével a nagy királynéről, majd **Brust Jenő, Lusztig Ödön, Rédei Zoltán, Reitmann Jenő, gróf Festetics B., Steiner Ernő és Langhmár G.** költe-

szolgálatkészek voltak s lehetőleg kellemessé igyekeztek tenni a fogoly császár otletét.

Különösen a család két leánya **Eliz és Betti** voltak szeretetreméltók, a kiknek szóra-kozásaiban rendszeren Napoleon is részt vett. Addig, míg lakását rendezték, náluk lakott.

Egy este az egyik kisasszony, **Betti** egy különös, de mégis jó szívről legjobb bizonyítékot nyújtott. Volt a szigeten egy öreg, **Tóbiás** nevű maláji rabszolga, akit egy angol kapitány adott el. **Miss Betti** nagyon megkedvelte őt s legfőbb vágya volt, hogy őt családjának visszaadják. Ehhez azonban váltságdíjra volt szükség, s **miss Betti**, a ki a császárt még mindig hatalmasnak képzelte, egyik nap azt a kérdést intézte Napoleonhoz, hogy váltsa ki az öreg **Tóbiást** és küldje vissza családjához. A császár, midőn még nagy és hatalmas volt; nagylelkű és bőkezű is tudott lenni, meg is ígérte, hogy minden lehetőséget el fog követni, hogy az öreg **Tóbiást** szabadlábra helyezze. Egy angol orvos közvetítette az alkudozásokat. Ki is fizették már a váltságdíjat s **Napoleon** várta, hogy mikor helyezik az öreg rabszolgát szabadlábra. Nagy öröme tellett benne, hogy fogságában is kegyeket osztogathat. Tréfálózva emlegette is ezt, mikor a napos tiszt jelentette neki, hogy **Hudson Lowe** kíván vele beszélni. Egy pillanat alatt, mintha elvágta volna a jó hangulatát, de hát a gyűlölt vendéget nem lehetett elutasítani.

— Bejöhet, — mondá a császár, — fölállt asztala mellől és a kis szalonba ment. **Nemskóra Lowe** lépett a terembe.

— Mit akar kedves ur? — kérdé a császár röviden és gyors léptekkel járt fel-alá a szobában.

ményeket szavaltak; **Klein Pál, Valkó A. és Schmideg B.** pedig alkalmi zenedarabokat adtak elő hegedűn és zongorán. Az ünnepélyt 11¹/₂ órakor a Szózat elénekelésével fejezték be.

A belv. pól. leányiskola növendékei vasárnap reggel 8 órakor gyászmisét hallgattak a székesfejérvári szónok ünnepélyt az intézet disztermébe, hol **Göbel J. György** igazgató megnyitó beszéde után kezdetét vette az ünnepély. Az intézet hittanítója, **Dornis István** „Erzsébet királyasszony emlékezete” czimvel gyönyörű felolvasást tartott. **Danczinger Hermin, Fleischer Suzsanna, Szeivald Mária, Márton Elza, Kovács Irén, Kis Erzsébet, Schön Erzsébet, Tóth Lujza, Kohn Margit, Glass Irén, Arany Janka, Wiener Ilona, Porass Ilona, Kovács Stefánia, Csajlik Mária és Berger Ilona** költeményeket szavaltak, végül az énekkar a Hymnust énekelte.

Az elemi iskolák növendékei is megünnepelelték a királyné nevenapját. Reggel 8 órakor misét hallgattak a székesfejérvári, illetve a felsővárosi plebánia templomban, azután az összes iskolákban gyásznapot tartottak, melyen a gazd. ismétülő iskola növendékei is részt vettek.

— **Erzsébet emlékfák.** Most egy éve, hogy a földmívelésügyi miniszter felhívást intézett a magyar társadalomhoz, hogy dicsőült **Erzsébet** királynéknak emlékezetére emlékfákat ültessünk. A meleghangú felhívást megértette a nemzet s ma már több, mint **harmadfél millió Erzsébet-emlékfa** hirdeti a nemzet kegyeletét. A földmívelésügyi miniszter az ültetések eredményét „Erzsébet királyné emlékfái” czim alatt könyvbe foglalta s azt a király színe elé is eljuttatta. A diszesen kiállított könyvet a miniszter most **Erzsébet napján**, kegyeletes emlékül mindazoknak megküldötte, akik **Erzsébet-fákat** ültettek.

— **A mentők országos konferenciája.** Mint már említettük, **Száll Kálmán** miniszterelnök konferenciára hívta össze az ország mentőit és orvosi szakférfiit. Az ülést, melyen a székesfejérvári mentőegyesület is képviselve volt, a miniszterelnök nyitotta meg s kifejtette, hogy a gyűlést azért hívta egybe, hogy a hozzáértő férfiaknak alkalmuk legyen szakszerűen fejtegetni és dűlőre jutatni az országos mentőszervezkedést. **Dr. Kress Géza** előterjesztette azt a javaslatot, mely szerint a mentő-ügy körébe

— **Tábornok,** — kezdé **Lowe**, aki a fogolyt soha nem nevezte császárnak — **Tábornok**, jelenteni jöttem, hogy az öreg **Tóbiás** nem lehet szabadon bocsátani.

— **Micsoda?** Nem lehet! — kiabálta a császár — **Hiszen én megfizettem érte a váltságdíjat!**

— **Még** akkor sem tűrhetem, hogy szabadon bocsátassék.

— **Miért?**

— **Ez a dolog** nem pusztá fölszabadítás, a mely **Balkombeo** kisasszony kivánságára történt, ennek mélyebb indokai is vannak.

A császár kíváncsian tekintett a kormányzóra **Lowe** folytatta: — **Tábornok!** az ön szívében nem csupán az öreg **Tóbiás** felszabadítása van; én úgy sejttem, hogy itt az a czél lappang, hogy ön a sziget minden négerének a szívét megakarja magának hódítani.

A császár láthatólag megdöbben, azután keserűen mosolygott, végre ezekkel a szavakkal fordult az ablakhoz:

— **Uram**, én azt hiszem, hogy ön megőrült.

— **Tartson** bolondnak, tábornok, de én félek, hogy azt akarja, a mit szt. **Domingo**val akart tenni.

— **Hallgat!** — kiáltá a császár, arczából kikelve, a **Domingó** szigetére tervezett expedíciója nagyon kellemetlen emlék volt neki.

— **Hallgat!** — kiabált újra — **Különben** mit akar itt? Egyáltalán nem volt rá szükség, hogy ide fáradjon.

— **A tagadó** választ akartam csak meghozni.

(Folytatása következik.)

televonandók az ország tüzoltói is. Ezt a javaslatot támogatta dr. Major Ferencz országos képviselő, ki már 1888-ban és 1892-ben hangoztatta ugyanazt az eszmét s megjegyzi ezuttal is, hogy a tüzoltókat nem csak a városokban, de a falvakban is be kell avatni az első segélynyújtás praktikájába, miáltal a tüzoltóság nivója jóval emelkednék. *Ambros József* kis-orozti plebánus javaslatot terjesztett elő, mely szerint az első segélynyújtás szabályait a szeminariumokban is kellene előadni. E javaslat tudomásul vétele után az értekezlet véget ért.

— **Halálozás.** Közéletünk egyik legtiszteltebb alakjának elhunytáról ad hírt a következő gyászjelentés: *Szendefy Rózsa és férje dr. Varga Zsigmond Fejér vármegyei tiszti főorvosa* egy gyermekeik: *Rózsa, Zsiga, Laczi, Béla, Pieta, Jenő és Tamás; Szendefy Irma és férje Nagy Ignác ügyvéd* egy fiuk: *Zsiga; Szendefy Agnes és férje dr. Halász Kálmán Fejér vármegyei arvaszéki ülnöke* egy gyermekei: *Olivér, Jóska, Irén és Edit; Szendefy Irén és férje Heltay Jenő a sárbogárdi járás főszolgabírája*, egy fiuk: *Jenő; Szendefy Cilla és férje dr. Szabó Elemér magyar királyi honvéd ezredorvos*, egy gyermekeik: *Piroska és Mártha; Szendefy Emma és férje Schnetzer Ferencz császári és királyi vezérkari kapitány*, egy gyermekeik: *Mária; valamint a széles körű rokonság nevében is mély fájdalommal jelentik: forrón szeretett apjuk, após és nagyatyjuk nagyságos Dr. Szendefy József urnak nyugalmazott magyar királyi honvéd főorvosorvos, Székesfejérvári szabad királyi város volt főorvosa, most virilis köztörvényhatósági bizottság tagja, a magyar királyi mentelep és a császári királyi szabadalmazott Déli-vasút társaságnak 33 éven pályatorvosa, a székesfejérvári és fejeleme-gyei takarékpénztárak volt választmányi, illetve felügyelő-bizottsági, egy több tudományos, jótékony és közszéles társaságok tagjának folyó 1899. évi november hó 20-án hajnali 1 1/2 óra körül hosszas szenvedés, a halotti szentségek teladása után, életkorának 70-ik évében elhunyt. Az Istenben boldogult teteme: a Simor-utca 25. számú gyászházban november 21-én délután 3 óra körül a római kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és örök nyugalomra a „Szent-Háromság“-ról címzett sírkertben levő családi sírboltba helyeztetni. Az engedtelő áldozat a székes-egyházban a temetés napján d. e. 10 óra körül lesz bemutatva. Áldás és béke lengjen a drága hamvak felett. Székesfejérvár, 1899. november 20-án.*

A temetés ma délután 3 óra körül rendkívül pompával ment végbe. A résztvevők nagy számára való tekintettel az utcán történt a beszentelés, melyet *Gremserger István* apátkanak végzett nagy segédlettel. Ott voltak a megyei és a városi tisztviselők, az alispánnal és a polgármesterrel élők, továbbá a helyben állomásozó ezredék tisztikara teljes számban *Zurna* altábornagygyal és *Görgey* tábornokkal, azonkívül csaknem az összes hivatalok tisztviselői, a tüzoltók és a különböző egyesületek. A koporsó körül, melyet egész koszoru halmaz borított, egy szakasz honvéd állt disz-orséget, az utcán pedig két század uhlánus volt föllállítva. A gyászszertartás végeztével a honvédeknek gyászindulói mellett vonult ki az ezekre menő gyászkisérlet a Szenthárom-ságról nevezett temetőbe hol a boldogultat a családi sírboltban helyezték nyugalomra.

— **A székesfejérvári sakközé társaság ismerkedési estélye.** A székesfejérvári sakközé társaság i. hó 18-án tartotta meg a Tremkő-féle vendéglőben ismerkedési estélyét, melyen a társaság tagjai nagy számban vettek részt. Az estély során *Mányay Mihály* alelnök szép szavakkal köszöntötte fel *Ener Győzöt* a társaság elnökét, a kinek legtöbb érdeme van a sakközé társaság megalakulásában. *Ener Győzö* elnök pedig a sakkjáték czéljáról, annak nemes voltáról beszélt, kiemelve hogy a sakk-

tábla mellett a játékos jellemnek oly vonásai is kitűnődnak, melyek az életben egyébként sokszor rejtve szoktak maradni. A sakközé társaság tagjait élte. Később megérkezett a budapesti „Magyar Sakkör“ kiküldöttje *Heyda Tódor* is, ki 10 játékkal váltott egyidejű játékot. 9-et megnyert, egyet pedig *Vildenaue* János ellen elvesztett. A társaság csak a késői órákban oszlott szét.

— **Az önkéntes tüzoltó-egylet** néhány tagja, mint értesülünk, tul-erősnek találta a tüzoltók működésére s az egylet némely hibáira tett minapi megjegyzéseinket s a tagokat tegnap értekezletre hívták össze a központi őrtanya helyiségébe, hogy az esetleges állásfoglalás módját megbeszéljék. Az értekezleten azután alaposan megvitatták a tes-tület reomóján ejtett állítólagos sérelmet és elhatározták, hogy egy memorandumot terjesztenek a főispán elé, melyben egyenkint és valamennyien bejelentik a lemondásukat. Ez a határozat azonban *Reé István* h. főpa-rancsnok csillapító szavai után oda módosult, hogy sürgősen választmányi ülést kérnek, s ha ez bizalmat szavaz a működő tagoknak, az esetben mégis csak megmaradnak. Elvben azonban valamennyien lemondani készülnek. Igen, valamennyien, az alparancsnoktól a kőr-tősig. A magunk részéről ezzel szemben egyelőre csak őszinte csodálkozásunknak s bizonyos fokú sajnálatunknak adhatunk kifejezést. Az önértet igen szép dolog s egyik főjellemonását kell hogy képezze minden magatartó embernek, de a tulságba vitt érzékenykedés legfőlebb mosolygásra indítaná a higgadtan gondolkozókat, ha a szóban forgó eset nem volna annyira feltűnő sőt elszomorító jelenség. Hát olyan nebánsvirág az a komoly testület, hogy annak csupán érdemeit szabad mérlegelnünk, esetleges fogyatkozásait pedig hallgatagon kell eltitkolni? Hígyjék meg azok az érzékenykedő urak, hogy mi ügyet sem vetnénk a hibáikra, ha nem annak a testületnek magas hivatása lebegne szemünk előtt. Makulátlannak és tökéletesnek szeretnők látni ezt a fontos intézményt, melynek tagjait nemes ambíciók vezessék, hogy föllépésükkel megérdemeljék és megkövetelhes-sék polgártársaiknak osztatlan tiszteletét és nagyrabecsülését. Ama — megengedjük — kemény szavak megírásánál tollunkat nem a rossz-akarattal, hanem a legtisztább szándék vezette s hogy megmondtuk a mit mondtunk, azzal csak kötelességünket teljesítettük. Hagyják el csak az urak a tulságos érzékenykedést és ne a könnyű lemondással próbálják elintézni a dolgot, hanem erős igyekezettel, hibáik megismerésével és fokozott ügybuzgósággal, mely terhet ró ugyan rájuk, de úgy maguknak, mint a tes-tületnek méltó becsületet szerez.

— **Nemes példa.** Nagy emlékeztető király-asszonyunk nevenapján följegyzésre méltó szép tettel adtak kifejezést kegyeletüknek az Endres-féle vendéglőben összegyűlni szokott iparos asztaltársaság tagjai. Három szegény árvaifut öltöztettek meleg téli ruhába összegyűjtött fil-léreikből a derék iparosok. A ruhák fölléte után *Andresz Sándorné* vacsorához ültette a fiukat, *Kiss Mihály* fodrász pedig szép beszédet intézett hozzájuk intve őket, hogy hazájukat és szüleiket szeressék és mindenkifelett őrizzék meg sziveikben a jó királyné emlékezetét. Illesse tiszteletet a nemesen érző derék iparoso-kat a kik példájukkal intik felebarátaikat az irlgalmasság gyakorlására.

— **Betöltött állatvásár.** Fejérvármegye alispánja *Kálos* községben az állatvásár tartását az állatvásártér kelő berendezésének hiányában további intézkedésig betöltötte.

— **Rablógyilkossági kísérlet.** *Mónos István* *Kisbeszi* lakos a minap *Tóth István* nevű földi-jével betért egy ital borra s szentmihályi nagy-vendéglőbe. Együtt iddoggáltak késő estig, mikor aztán a fizetésnél *Tóth* észrevette, hogy még vagy tíz forint maradt a társa bugyellá-risában. Csakhamar fölszedelőzködtek és együtt indultak meg a szőlőhegyben levő hajlékaik felé. *Tóth István*, kibén a pénz látása fölkel-tette az ördögöt, utközben elhatározta, hogy *Mónost* megöli, hogy a pénzt megszerezhesse. A saját hajléka elé érve elbucszott társától, ki most már egyedül ballagott tovább, ő pedig kibozta a szobájából egy csövű töltött piszto-lyát s azzal *Mónos* után sietett. Nemsokára elérte a gyanútlanul haladó embert s hátulról, alig néhány lépésnyi távolságból rásütötte pisztolyát. *Mónos*, kit a lövés fején talált, ott nyomban összerogyott, mire a merénylő maga is annyira megdöbönt hogy pisztolyát eldobva, esze nélkül futott haza. A meglőtt ember később magához tért és sógorának *Faragó Ist-vánnak* lakására vánszorgott, hol azután ápo-lás vették. Sebe szerencsére nem súlyos s néhány hét alatt teljesen felgyógyul. *Tóth Istvánt* másnap a csendőrök elfogták és meg-vasalva beszállították a székesf. jérvári kir. ügyészségre.

— **Adomány.** A Szent-István-Társulat el-nöksége az alsó alapi rom. katolikus iskolának 50 darab elemi iskolai könyvet ajándékozott, a miért *Látics György* plebánus, iskola zéki elnök ez uton is köszönetet mond a Társulatnak.

— **Iparosok figyelmébe.** A székesfejérvári iparos ifjak önképző-köre az ipartestületi szállót átvette s azt a „Fehér Bárány“ vendéglőbe helyezte át. Azon munkaadók tehát, a kiknek segédre van szükségük, ezental a kör Szarka-utca 6. szám alatt levő helyiségében jelent-kezzenek.

— **Öngyilkosság.** *Turi István* 22 éves lovas-berényi legény affölötti bánatában, hogy atyja megdorgálta, péntek este kiment a szőlőhegyre s ott atyja hajlékjában vadászfegyverrel agyon-lötte magát.

— **Egy bábaasszony üzeméi.** *Gutman Jó-zsefné és Albert* Antalné verebi asszonyok, bár elég jómódban élnek, már kissé megokalták a siró-rívó porontyok képeben jelentkező istenl-dást s hogy a következőkben ne szaporíták gondjaikat, egy lovasberényi bábaasszonyhoz, *Rozmán* Antalnéhoz folyamodtak „segítségért“. Az elvetemült asszony, kinek különben bő prak-szisa van az efféle dolgokban, jó pénzért hajlan-dónak mutatkozott arra, hogy a verebi asszo-nyok baját is eligazítsa. Veszedelemes műtétet végzett a két áldott állapotban levő asszonyon, kik azután alig néhány hónapos magzataikat hideg vérrel elásták tulajdon udvarukon. Ez eset azonban kiszivárgott s a hír eljutott a lovasberényi csendőrökhöz. Ezek azután csak-hamar letartóztatták a feketelelkű bábát, kiről a kihallgatás folyamán bebizonyosodott, hogy a magzatelhajtást régebb idő óta üzletszerűleg folytatta. *Gutmánné* és *Elbertné* följelentették a székesfejérvári törvényszéknek, a bábát pedig átadták a királyi ügyészségnek. A vizsgálat még egyre folyik a valószínű, hogy legközelebb még néhány környékbeli asszonyt fograk ha-sonló büntényért vád alá helyezni.

— **Egy zónaelőadás következményei.** A ren-des színházlátogató nem is gondolja, milyen varázsszerűek van az ugynevezett zónaelőadá-soknak és micsoda lelkesedéssel igyekeznek olyankor föl az „Olympusra“ még a serdülő leánykák is, varrónóktól lefelé. Az előadás képe is egészen más ilyenkor. Valahányszor *Kovács Sándor* a fájós fogához kap, mindannyiszor viharos derűtség tölti be a bázat s a derék komikus néha perczekig nem tud szóhoz jutni az orkánserű tetszészajtól. *Kovács* Juliskát, a ki különben varróleány és tizenhét éves, szin-tén nagyon vonzóiták ezek a kedélyesen szóra-koztató esték és tegnap este anyjának határo-zott tilalma daczára, titokban elosont hazulról,

hogy a szeleburdi doktorban gyönyörködjék. Mikor előadás után visszatért a sár-utczába, anyja szemrehányásokkal illette, sőt állítólag érzékenyebb módon is megfenyítette, a mi anynyira e keserítette a szeleburdi leánykát, hogy ma virradóra öngyilkosságot akart elkövetni. Szóddával vegyített gyufaoldatot ivott s ha a gyorsan értesített orvos idejében oda nem érkezik, bizonyára gyászra változtatta volna édes anyjának ijedtségét. A helyesen alkalmazott ellenszerek azonban jól működtek s az erősen érzékeny leánya már túl van a veszelén.

— **Katonaszökevény.** Ugy látszik, még sem lehet valami gyöngyéletük a 69. gyalogezred póttartalékosainak, mert egy hét alatt már a második szökevről veszünk hírt. Alig lakatolták be a börtönajtót a Katalin puszta elfogott rezorvinta mögött, már a másik dezentort hajszolták a környékbeli csendőrök. Ez, névszerint *Szepli Ferencz*, még ügyetlenebb volt, mert a civíli ruháját sem tartotta érdemesnek előkeresni, hanem úgy szökött meg, teljes uniformában, a mint a gyakorla ról hazatért. Visszaszerzett szabadságát azonban nem sokáig élvezhette, mert a napokban a lovasberényi határban elfogták és beszállították a székesfejérvári 69. hadkiegészítő parancsnokságba.

— **Nagy tüzvész** pusztított e hó 10 én *Velyg* községben. Dél előtt fél 11 órakor kigyuladt *Sinkovics Pál* pajtája. A lángok átcsaptak a szomszédos épületekre és *Sinkovics Pál*, *Pap Mihály*, *Nagy István* és *Stanó István* lakóházai a melléképületekkel együtt a tűz martalékává lettek. Elpusztult egyszersmind sok szalma, takarmány és gazdasági eszköz. A kárt 3641 frtra becsülik, aminek egy része biztosítás révén megtérül. Csak délután 3 órakor sikerült a tüzet lokalizálni. A megejtett vizsgálat szerint a tűz úgy keletkezett, hogy *Sinkovics* pajtájában a nedvesen összerakott lóherére nagymennyiségű szóna és zabos bükkönyt raktak. A letakart nedves lóhera átmelegedvén, a pajtában olyan gázok fejlődtek, mik a levegő oxigénjával vegyülve önmaguktól meggyuladtak.

— **Kézrekerült betörők.** Még a mult hónapban történt, hogy *Tóth István* honvédmester sárkányhegyi hajlékába ismertlen tettesek betörtek s a szobából egy értékes pokróczot loptak el. A megindított nyomozás alkalmával kiderült, hogy a betörést *Németh Róza* és *Lóderer Anna* csavargó leányok követték el, kik közül az elsőt a rendőrség már kézrekerítette, s a kihallgatás után átkísértette a kir. ügyészséghez. A második leányt, ki ezidő szerint valószínűleg szülőfalujában, *Zimolyon* tartózkodik, legközelebb szintén beliferálják a keresésére küldött csendőrök.

— **A belügyminiszter a pestis ellen.** A belügyminiszter körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, amelyben tekintettel ama jelenségre, hogy az idén eljutott Európa fészomszédságába ez a rettenetes betegség, bizonyos óvintézkedéseket ajánl a hatóságok figyelmébe. Minthogy az eddigi tapasztalatokból kiviláglik, hogy a betegség lappangani szokott, azért ha csak parányi tünet is jelzi a betegség megjelenését, a hatóságoknak még mindig marad idejük a védekezésre s a legszigorubb óvintézkedések foganatosítására. Mennél gyorsabb a közbelépés, annál bizonyosab a siker. Ezen megokolás után

közli a belügyminiszter mindama jelenségeket, amelyek a pestis lefolyása körül jelentkeznek s utasításokat a bekövetkezett veszedelem esetére. Végül felszólítja a hatóságokat, hogy a gyanus eseteket tüstént jelentsék be neki. Bécsből jelentik, hogy az utolsó 24 óra alatt Triesztben nem fordult elő gyanus megbetegedés. Minthogy Trieszt most már a behuzozolt pestises eset óta 14 napja ment minden gyanus fertőzéstől, és a pestis veszedelme ott teljesen megszűnt, nem adnak ki többé hivatalos jelentést a trieszti egészségi állapotokról.

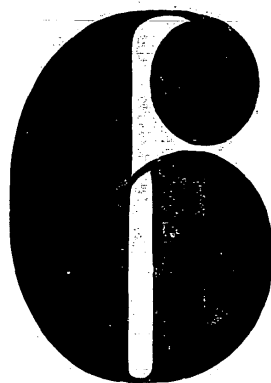
— **Meglopta az apját.** *Pánczél András csáberényi* lakosnak sok kellemetlensége volt már *István* nevű, munkakerülő csavargó fiával. E hó elején a züllesnek indult fiu betegen jött haza és miután javulást ígért, a szülei háznál gondos ápolásban és jó bánásmódban részesült. Az elvetemült fiu mind e jó ságot azzal hálálta meg, hogy felgyógyulván, f. hó 10-én délután 4 órakor kilopta a szekrényből apjának megtakarított 63 frjtát és nyomtalanul eltűnt. A szerencsétlen apa most a csendőrökkel nyomoztatja — a pénzét,

Színház.

Szombaton és vasárnap este a „*Sulamith*” ment, mind a kétszer telt ház előtt. Ez a jórávaló zsidó daljáték ugyilátszik „bevált” s nem lehetetlen, hogy valahára kasszadarabot fogott benne az igazgató. Főerőssége mindenesetre *Szalóczy Irén*, kit közönségünk egyre jobban megkedvel. Tánca bájosa és könnyed, dalai végtelenül kedvesek, játéka mindig őszinte és természetes. Az ő Abigailjénél jobbat kívánunk sem lehet. *Szaloknyét* kezdjük megszokni. Meglehetősen kedvezőtlenül mutatkozott be a „*Mária* bátyjában” a mikor, ugy látszik, erős indiszpozícióval küzdött, de hovatováb megbarátkozunk vele. Nevezetesen a szombati előadásnál, némely jelenetben kifogástalan volt. A hangja, . . . nos, a hangja néhol eléggé türehető, általában pedig olyan mint egy *Hinfy-strófa*: emlékeket kelt bennünk. *Szentmiklósi* Absolonját egyre fokozódó rokonszenvvel fogadják a publikum. Csinos megjelenése már magában félsiker, a másik felét pedig megszerzi érzelmes játékkal és énekével. Csak arra figyelmeztetjük hogy soha akarjon többet mutatni mint a mennyit mutathat. Beérjük annyival is, mert tudjuk, hogy ha a hangja véletlenül ércesebb, ugy aligha volna hozzá szerencsénk a fejérvári szinpadon. *Virág* elég ügyesen ügyetlenkedik a szerencseny szolga szerepében, ezt meg kell jegyeznünk, bár egyébként az egész alakot fölöslegesnek tartjuk, sőt folytonos dörgölődzéssel néha egészen besuvíksozolja az illuziót. De hát ez nem az ő hibája, mert neki lenni muszáj. Végül még egyszer kérjük az igazgatót, hogy ne sajnálja *Nagy Imrét* valahonnan előkeresni, mert a közönség töle szeretné hallani a *Kolnidrét*.

Hétfőn „*Dr. Szeleburdi*” és társai mulattatták a gyér számú zónapublikumot.

Felelős szerkesztő: *Chay Antal*.

huzásra érvényes jótékonyezélu — sorsjáték a budapesti poliklinikai egyesület kórháza javára — sorsjegy ára csak

1 korona.

Főnyeremény

100,000

korona ért.

5 nyeremény á 20.000 kor. stb. ért.

Kivánatra 00/0 levonással készpénzben kifizetik.

Első huzás

visszavonhatatlanul

már január hó 4-én.

Megrendeléseket pontosan teljesít

Bartos Gyula Székesfejérvár.

Nagy jótékonyági sorsjáték kezelősége a Budapesti Poliklinikai Egyesület kórháza javára Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca I. sz.

279. 15-9.

Fejérmegyében Sárbogárdtól kocsin egy órányira a Kis-loóki puztán 40 kat. hold különböző korú tölgy és akáczaferdő fája november 27-én reggel 9 órakor a helyszinén tartandó árlejtés utján egészben vagy parcellánként eladó.

Bővebb felvilágosítást ad **Csányi Ferencz** urodalmi intező **Kis-Loók u. p. Sárbogárd.**

Nyomatott Számmer Imrénél, Székesfejérvárott.